

Chuyên mục:

HỌC NGHỊ LUẬN XÃ HỘI

cùng cô Trần Thùy Dương

CÔ TRẦN THUY DƯƠNG

CÔ TRẦN THUY DƯƠNG

@cotranthuyduong

@sachcotranthuyduong

Buổi 1. TÌM HIỂU ĐOẠN VĂN NGHỊ LUẬN XÃ HỘI

CHƯƠNG TRÌNH MỚI (GDPT 2018)

Các dạng đoạn văn Nghị luận xã hội:

Dạng 1: Bàn về một khía cạnh của vấn đề.

1. Tâm quan trọng của sự tự giác.
2. Sức mạnh của việc ý thức được bản thân mình.
3. Ý nghĩa của những thói quen tốt.
4. Sự cần thiết cần phải nuôi dưỡng trái tim ấm áp.
5. Nêu mặt tích cực của những nghịch cảnh.

Dạng 2: Bàn về một vấn đề trực tiếp.

1. Suy nghĩ về trào lưu: Du học nước ngoài hiện nay.
2. Suy nghĩ về vấn đề: Hâm mộ thần tượng một cách thái quá trong nhận thức và hành động của giới trẻ ngày nay.
3. Giới trẻ cần làm gì để không mất đi “bản chính” của mình.
4. Suy nghĩ về lối sống “sao chép” của giới trẻ ngày nay.
5. Vấn đề: Chọn nghề theo xu hướng của giới trẻ ngày nay.

Dạng 3: Bàn về một vấn đề đặt trong câu nói.

1. Suy nghĩ về cách sống của nhà thơ Đặng Hồng Thiệp khi đề cao “Khát vọng”, còn người xưa (Lão Tử) lại khuyên người đời nên sống “Biết đủ, biết dừng” (Tri túc, tri chí). Suy nghĩ về lời di huấn của tiền nhân trong câu thơ: “Vật cở bên đường cũng học để mà xanh”.

2. Với tư cách là người trẻ tuổi 18, hãy trình bày suy ngẫm về câu nói: “Cứ như vậy, chúng ta đánh mất bản năng của gà rừng và biến thành con chim trong lồng từ lúc nào không biết nữa”.

3. Suy ngẫm về câu nói: “Hành trình vạn dặm nào cũng phải bắt đầu bằng một bước đi nhỏ bé đầu tiên” (Lão Tử).

4. Trình bày suy ngẫm về câu nói: “Bạn chớ ngại mạo hiểm. Nhờ mạo hiểm với những vận hội của đời mình mà bạn học được cách biết sống dũng cảm” (Brian Dison).

5. Suy nghĩ về ý kiến: “Những việc mà mỗi chúng ta có thể làm để góp thêm những thanh âm tốt đẹp vào bản nhạc của ngày phục sinh trên đất đai róm máu”.

Dạng 4: Bàn về một vấn đề đặt trong một câu hỏi.

1. Suy ngẫm của anh/chị về vấn đề được đặt ra trong câu hỏi: Giới trẻ ngày nay cần làm gì để khẳng định chính mình?

2. Suy ngẫm của anh/chị về vấn đề đặt ra trong câu hỏi: Những căn bệnh tâm lý như trầm cảm, tự kỷ,... đã phản ánh điều gì trong cuộc sống của chúng ta?

3. Suy ngẫm của anh, chị về câu hỏi: Những hành vi tha hóa nhân phẩm đạo đức đã soi chiếu những hiện thực nào mà con người phải đối mặt?

4. Trả lời câu hỏi: Chúng ta cần phải thức tỉnh như thế nào trước hiện trạng xã hội đang xuống cấp về mặt đạo đức?

5. Trả lời câu hỏi: Những áp lực vô hình ảnh hưởng như thế nào đến hành động của chúng ta trên con đường chinh phục những mục tiêu?

Dạng 5: Bàn về vấn đề rút ra từ văn bản ngữ liệu

1. Đọc ngữ liệu sau:

Có người nói thành đạt là do gặp thời, có người lại cho là do hoàn cảnh bức bách, có người cho là do có điều kiện được học tập, có người lại cho là do có tài năng trời cho. Các ý kiến đó mỗi ý chỉ nói tới một nguyên nhân, mà lại đều là nguyên nhân khách quan, họ quên mất nguyên nhân chủ quan của con người.

Thật vậy. Gặp thời tức là gặp may, có cơ hội, nhưng nếu chủ quan không chuẩn bị thì cơ hội cũng sẽ qua đi. Hoàn cảnh bức bách tức là hoàn cảnh khó khăn buộc phải khắc phục. Nhưng gặp hoàn cảnh ấy có người bi quan, thất vọng, chán nản, thối chí có người lại gồng mình vượt qua.

(Nguyễn Hương, Trò chuyện với bạn trẻ,
Ngữ văn 9, tập hai, NXB Giáo dục Việt Nam)

Từ nội dung đoạn trích trên, em hãy trình bày suy nghĩ về ý kiến: **Phải chăng hoàn cảnh khó khăn cũng là cơ hội để mỗi người khám phá khả năng của chính mình.**

2. Đọc ngữ liệu sau:

Chưa chữ viết đã vẹn tròn tiếng nói
Vàng trắng cao đêm cá lặn sao mờ
Ôi tiếng Việt như đất cày, như lụa
Óng tre ngà và mềm mại như tơ
Tiếng tha thiết nói thường nghe như hát
Kể mọi điều bằng riu rít âm thanh
Như gió nước không thể nào nắm bắt
Dấu huyền trầm, dấu ngã chêngh vênh

(Trích Tiếng Việt, Lưu Quang Vũ)

Từ đoạn thơ trong phần đọc hiểu, em hãy viết một đoạn văn trình bày suy nghĩ của mình về sự trong sáng của Tiếng Việt và trách nhiệm của mình trong việc giữ gìn sự trong sáng của Tiếng Việt.

3. Đọc ngữ liệu sau:

[...] Bà như chiếc bóng giở về. Ít khi tôi thấy bà nói chuyện nói trò với ai ngoài các cháu ra. Ít khi tôi thấy bà đôi co với ai. Dân làng bảo bà hiền như đất. Nói cho đúng, bà hiền như chiếc bóng. Nếu ai lành chanh lành chối, bà rủ rủ khuyên. Bà nói nhiều bằng ca dao tục ngữ. Những chị mồm năm miệng mười, sau khi bà khuyên chỉ còn mồm một mồm hai.

Người ta bảo: “Con hư tại mẹ, cháu hư tại bà”. Bà như thế thì chúng tôi hư làm sao được.

(Theo Duy Khán, Ngữ văn 9, tập một,
NXB Giáo dục Việt Nam, 2019)

Tác giả Duy Khán đã kể về người bà với vẻ đẹp giản dị trong từng lời ăn tiếng nói, cách cư xử hàng ngày. Cuộc sống của chúng ta cũng đẹp đẽ hơn nhờ chính những điều giản dị như thế. Bằng đoạn văn, hãy trình bày suy nghĩ của anh/chị về ý kiến cho rằng: **Hãy trân trọng những điều giản dị trong đời sống thường ngày.**

Đoạn văn về sự cần thiết phải biết sống cống hiến	2.0
a. Đảm bảo yêu cầu về hình thức đoạn văn: Thí sinh có thể trình bày theo cách diễn dịch, quy nạp, tổng - phân - hợp, móc xích, song hành.	0.25
b. Xác định đúng vấn đề nghị luận: Sự cần thiết phải biết sống cống hiến.	0.25
c. Triển khai vấn đề nghị luận: Thí sinh có thể lựa chọn các thao tác lập luận phù hợp để triển khai vấn đề nghị luận theo nhiều cách nhưng phải làm rõ sự cần thiết phải biết sống cống hiến . Có thể theo hướng: Sống cống hiến thể hiện trách nhiệm của cá nhân với cộng đồng, làm cho cuộc sống của bản thân có ý nghĩa, được yêu mến, trân trọng; góp phần lan tỏa các giá trị tốt đẹp, thúc đẩy xã hội phát triển.	1.0
d. Chính tả, ngữ pháp Đảm bảo chuẩn chính tả, ngữ pháp tiếng Việt.	0.25
e. Sáng tạo Thể hiện suy nghĩ sâu sắc về vấn đề nghị luận; có cách diễn đạt mới mẻ.	0.25

CẤU TRÚC ĐOẠN VĂN NGHỊ LUẬN XÃ HỘI.

Mở bài	Dẫn dắt để nêu yêu cầu của đề.
Thân đoạn	- Giải thích về vấn đề/Nhấn mạnh đến vấn đề. - Bàn luận: + Ý 1.2: Tác động đến cá nhân mỗi người. + Ý 3: Tác động đến mọi người. + Ý 4: Thúc đẩy, lan tỏa những điều tốt đẹp đến với cộng đồng. - Kết hợp đưa dẫn chứng, mở rộng nội dung hoặc lật ngược vấn đề. Tăng sức hút cho đoạn văn: + Nâng cao diễn đạt bằng những ý văn hình ảnh, hoặc bổ sung câu nói, quan điểm cá nhân, quy luật cuộc sống. + Đưa những dẫn chứng thời sự. + Nêu sự cấp bách của vấn đề, hiện trạng trong cuộc sống.
Kết đoạn	Khẳng định tầm quan trọng của vấn đề.